

گزارش

بینامیرعظیمی

خیزنگار

«گمیشان» یکی از زیباترین تالاب‌های استان گلستان این روزها حال و روز خوبی ندارد! این تالاب ساحلی که روزگاری ذخیره‌گاه ژنتیکی باارزشی از گونه‌های پرندگان، آبزیان و گیاهان آبی و همچنین منبع درآمدی برای ساحل‌نشینان تلقی می‌شد، در نتیجه خشکسالی، کم‌آبی و تبخیر زیاد، جلوه و زیبایی گذشته را از دست داده و حالا بخش زیادی از مساحت ۲۰ هزار هکتاری آن به بیابانی خشک و نمکزار تبدیل شده است. فیلم‌ها و عکس‌های منتشرشده از تبدیل گمیشان به پهنه‌ای وسیع از نمکزار در فضای مجازی بسیار نگران‌کننده است. بی‌نی! نه خیزی از گیاهان تالابی است و نه تصویری رؤیایی از یک تالاب زنده! تا چشم‌گار می‌کند نمک است و نمکزار! فعالان و دوستداران محیط زیست با تشدید این وضعیت نسبت به خشکیدگی تالاب و احتمال وقوع ریزگردهای نمکی در زیستگاه‌های پیرامونی تالاب و سایر شهرهای گلستان ابراز نگرانی کرده و بر تدوین و اجرای برنامه‌ای مدون برای احیای حیات نیمه‌جان «گمیشان» تأکید کردند. ریزگردهای نمکی که شهروندان را هدف حمله قرار داده و اکوسیستم تالاب را یک قدم به مرگ حتمی نزدیک‌تر خواهد کرد!

طبق گفته «محمدرضا کتعیانی»

مدیرکل اداره حفاظت محیط زیست استان گلستان به «ایران»، تالاب

بین‌المللی گمیشان یک تالاب

ساحلی است که حدود ۲۰ هزار هکتار

از آن در ایران و بخش دیگر آن در

کشور ترکمنستان قرار دارد. میانگین

عرض تالاب ۴۰۳ کیلومتر و عمق آن

در دوران یخبازی به ۲۰۱ متر می‌رسد.

این تالاب در کنوانسیون رامسر و در

پیوست حفاظت از تالاب‌های کشور

به عنوان یکی از تالاب‌های استان

گلستان ثبت شده است.

به دلیل

پارگی

بخشی

از دیوار

گمیشان

به سمت

دریا، آب

به سمت

دریا تخلیه

شد! از

طرفی «ای

سی» آب

تالاب بالا

بوده و با

تبخیر زیاد

آب، بعضی

از اراضی

تالاب به

نمکزار

تبدیل

می‌شود؛

مشکلی که

به هیچ‌وجه

در

تالاب‌های

آب شیرین

دیده

نمی‌شود

کاهش تراز آب دریای خزر

او به‌وخامت حال تالاب گمیشان طی ۱۰ سال گذشته اشاره کرده و می‌گوید: یکی از عوامل تأثیرگذار، تغییرات اقلیمی و کاهش تراز آب دریای خزر است. این تالاب ساحلی بوده و بخش عمده‌ای از آب آن از دریای خزر تأمین می‌شود. حال در نتیجه کاهش تراز آب دریاچه، امکان تأمین آب تالاب میسر نشده و پیش‌بینی می‌شود تا یک دهه آینده این وضعیت تداوم داشته باشد. در کنار این مؤلفه‌ها، تداخلات انسانی مانند احداث کانال‌های آبرسان برای مجتمع‌های میگو نیز در خشکیدگی و تبدیل اراضی تالاب به نمکزار مؤثر است. این کانال‌ها برای تالاب همانند یک زهکش عمل کرده و همزمان با قطع ارتباط بخشی از تالاب با کشور ترکمنستان، فرایند آبیگری از دریا را تشدید کرده است. مجموعه این عوامل دست به دست یکدیگر داده تالاب گمیشان را از ۵ سال پیش خشک و بدون آب کند. طبق گفته مدیرکل اداره حفاظت محیط زیست استان گلستان، آخرین بار این تالاب در سپل ۱۳۹۸ آبیگری شد. اما پس از آن به دلیل پارگی بخشی از دیوار آن به سمت دریا، آب به سمت دریا تخلیه شد! از طرفی «ای سی» آب تالاب بالا بوده و با تبخیر زیاد آب، بعضی از اراضی تالاب به نمکزار تبدیل می‌شود؛ مشکلی که به هیچ‌وجه در تالاب‌های آب شیرین دیده نمی‌شود. در حقیقت تالاب گمیشان به نمکزار تبدیل نشده؛ بلکه ماهیت تالاب‌های ساحلی به دلیل تأثیرپذیری از آب دریا، این‌گونه است.

۲۰

هزار هکتار

بخش زیادی

از مساحت ۲۰

هزار هکتاری

گمیشان به

بیابانی خشک

و نمکزار تبدیل

شده است

Iran Daily Newspaper

نمکزار گمیشان

نه خیزی از گیاهان تالابی است و نه تصویری رؤیایی از یک تالاب زنده! تا چشم‌گار می‌کند نمک است و نمکزار!

عکس: ایرنا

احیای تالاب ساحلی بین‌المللی گلستان با ۴۰۵ میلیارد تومان اعتبار ۵ سال زمان می‌برد

بخت شیرین «گمیشان» شور شد

تالاب‌های کشور با حضور معاون اول رئیس جمهور مصوب شده و به استان گلستان ابلاغ شد. در سفر ریاست جمهوری به استان نیز به این برنامه، ۲۵ میلیارد تومان اعتبار تخصیص داده شد. از محل اعتبارات گذشته، ۵ میلیارد تومان و از اعتبارات سال جاری ۸ میلیارد تومان تخصیص پیدا کرد. طبق گفته محمدرضا کتعیانی، برنامه احیای تالاب گمیشان، یک برنامه ۵ ساله است که ۴۰۵ میلیارد تومان اعتبار برای آن در نظر گرفته شده است. این برنامه در سه محور، جلوگیری از خشکیدگی و افزایش شورآبی، ارتقای سطح کیفی تالاب و جلوگیری از تغییر کاربری و تصرف

به دلیل نارسایی کلیوی

«پیروز» در بیمارستان بستری شد

گزارش

زهراکشوری

دبیر گروه زیست بوم

دیروز جامعه ایرانی چشم‌نگران تنها یوز بازمانده از پروژه تکثیر در اسارت شد. یوزپلنگ نماد محیط زیست ایران است و پیروز به یکی از نمادهای اجتماعی جامعه ایرانی تبدیل شده است. حالا نارسایی کلیوی، آخرین بازمانده به بیمارستان کشانده تا نگاه‌های نگران افکار عمومی به بیمارستان دامپزشکی مرکزی در تهران خیره شود.

پیروز آنطور که «غلامرضا ابدالی» مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش به «ایران» می‌گوید با نارسایی کلیوی و مشکل در دستگاه گوارش به دنیا آمد. این نارسایی پیش از این یکی از پاک توله را از «ایران» و «پیروز» در پارک ملی توران (محل اجرای پروژه تکثیر در اسارت) گرفت. توله دوم هم قربانی سهردی اشتباه شد. آن روزها برخی از منتقدان اعلام کردند سزارین پیروز اشتباه بود و همین اشتباه باعث شد تا توله‌ها با نارسایی در برخی از اعضای داخلی بدن خود به دنیا بیایند. این موضوع هرگز نه رد شد نه اثبات! تا نخستین سزارین یوزپلنگ در جهان به یکی از ایهامات پروژه تکثیر یوز در اسارت در ایران تبدیل شود. در نهایت مرگ دو توله باعث شد تا سازمان حفاظت محیط زیست پیروز را از توران به «پردیسبان» بیاورد و علیرضا شهرداری نگهبان و پرستار ۲۴ ساعته پیروز شود. جندی پیش بود که عکسی از پیروز با گردنبند الزیبات در فضای مجازی چرخید و موجی از نگرانی را برای این گونه در معرض انقراض به وجود آورد. خبرها حاکی از استفاده پمدآ آنتی‌هموروئید برای پیروز بود. آن روز «حسن اکبری»معاون محیط زیست طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست به «ایران»

شده باشد اما عکسبرداری این احتمال را رد می‌کند: «با توجه به رادیولوژی، سونوگرافی و آزمایشاتی که انجام پحت اسنادآورده‌ها که قبلاً مطرح شده بود متغی شد اما مشکل دفع در سیستم گوارش وجود دارد.» دامپزشکان روی نارسایی کلیه دست می‌گذارند: «پارامترهای خونی و دفع مسیستم ایمنی ضعیفی بود، به مقدار زیاد حساس است و غالباً دستگاه گوارش او مشکل پیدا می‌کرد و گاه به دلایل دیگر تحت درمان قرار می‌گرفت. اما اکنون شرایطش خوب است و مشکل خاصی ندارد. غلامرضا ابدالی هم در پاسخ به این سؤال که پیروز به ۱۰ ماه گذشته چه داروهایی برای نارسایی کلیه مصرف کرده است می‌گوید که او از نوع داروها خبر ندارد و این موضوع توسط دامپزشکان دنبال می‌شود. به گفته او دردی که پیروز را به تخت بیمارستان کشانده از جمعه شب شروع شد. اوضاع مزاجی حیوان به هم می‌خورد. کارشناسان محیط زیست احتمال می‌دهند دچار انسداد روده

یوزپلنگ نماد محیط زیست ایران است و پیروز به یکی از نمادهای اجتماعی جامعه ایرانی تبدیل شده است. حالا نارسایی کلیوی، آخرین بازمانده سه قلوهای «ایران» و «فیروز» را به بیمارستان کشانده تا نگاه‌های نگران افکار عمومی به بیمارستان دامپزشکی مرکزی در تهران خیره شود

بشر

تصمیم شورای برنامه‌ریزی استان، باغ جهانی عباس‌آباد را بر لبه تیغ تیز خروج از یونسکو قرار داد

شهرداری بهشهر مدعی باغ جهانی شد

گزارش

نیلوفرمنصوری

خیزنگار

باغ جهانی عباس‌آباد، در تمام این سال‌ها سرگردان در ورطه مدیریت سه دستگاه مدعی منابع طبیعی، میراث فرهنگی و آب منطقه‌ای بود. این سه دستگاه پس از سال‌ها نتوانسته‌اند یک طرح مدیریت جامع برای آن تدارک ببینند. این باغ حالا با مدعی جدیدی به نام شهرداری بهشهر هم روبه‌رو شده است تا تنها اثر ثبت جهانی شده مازندران در لبه تیغ تیز خروج از فهرست جهانی یونسکو قرار بگیرد.

مجموعه

عباس‌آباد

در سال

۲۰۱۱ در

کنار هشت

باغ ایرانی

دیگر، طی

پرونده‌های

زنجیره‌ای

به صورت

مشترک

با شماره

۱۳۷۲ در

کمیته

میراث

جهانی

یونسکو

ثبت جهانی

شد

و قرار داشتن در عرصه‌های منابع طبیعی، خاصیت گردشگری، تفریحی و همچنین کاربری ذخیره‌سازی آب برای کشاورزی در سد دریاچه، باعث توله‌گری سه دستگاه میراث فرهنگی، منابع طبیعی و آب منطقه‌ای شده تا این باغ به یک مدیریت واحد و جامع نرسد.»

مجموعه عباس‌آباد در سال ۲۰۱۱

در کنار هشت باغ ایرانی دیگر، طی

پرونده‌های زنجیره‌ای به صورت

مشترک با شماره ۱۳۷۲ در کمیته میراث

جهانی یونسکو ثبت جهانی شد.

مدیریت شخصی بر باغ عباس‌آباد

حدود دو دهه پیش اداره ایرانگردی و جهانگردی سابق؛ طی قراردادی ۳۰ ساله با منابع طبیعی، مدیریت مجموعه را کسب می‌کند. پس از ادغام این اداره با میراث، طبق قانون تمام مسئولیت‌ها و قوانین با هم ادغام می‌شود و مدیریت آن حدود ۱۲ سال دست میراث فرهنگی می‌ماند تا اینکه در سال ۱۳۹۴ منابع طبیعی بابت اینکه میراث فرهنگی به تعهدات خودش در این خصوص عمل نکرده است شکایت می‌کند. به گفته شریفی مواردی که در شکایت مطرح شده بود آنچنان فاحش و آسیب‌رسان به منابع طبیعی و میراث نبود اما در سال ۹۴ به حکم دادگاه، مدیریت مجموعه از میراث فرهنگی خلع ید و به دست دهیاری یا مدیریت‌های شخصی می‌افتد. او از انتقاد به بزرگترین ضربه یاد می‌کند و می‌گوید: برخی افراد نتوانستند از کارگروه‌های مسئولین شهرستانی

مجوزهای ساخت و ساز بگیرند و بدون استعلام از میراث مجوزهایی برای دخل و تصرف در مجموعه صادر شد.»

او می‌گوید: «پس از حدود ۸ سال کشمکش بین دستگاه‌ها و تهیه طرح پلن مدیریت یکپارچه مدیریت مجموعه، تابستان اسماال قراردادی با دانشگاه مازندران به عنوان عالی‌ترین مرجع علمی استان بسته و پلن

مدیریتی تأیید شد. این پلن تقریباً یکی دو هفته پیش تمام شد و به دست ماسعید که پس از بررسی و رفع ایرادات توسط مشاوران به دستگاه‌های ذینفع ارسال می‌شود. پلن مدیریتی توسط منابع طبیعی به دلیل مالکیت بر منابع ملی باغ، میراث فرهنگی به واسطه وجود آثار تاریخی و ثبت جهانی و آب منطقه‌ای به واسطه بهره‌برداری از آب دریاچه دست‌ساز در اواخر فروردین

و اردیبهشت بررسی و پس از تصویب، تصرفات متعدد حسن زیبایی باغ را گرفته و آن را از اصالت خود خارج کرده و به مدرن شدن سوق می‌دهد. او معتقد است همچنان که دیگر محوطه‌های ثبت جهانی در کشور خیلی خوب نگهداری می‌شوند، این حساسیت نیز در این مجموعه باید جدی گرفته شود. به گفته او، برای این مجموعه، یک پلن مدیریتی با اهداف کوتاه، میان و بلند مدت ایجاد شده و همچنین تعهداتی که باید برای ثبت جهانی به یونسکو

^[1] یوزپلنگ نماد محیط زیست ایران است و پیروز به یکی از نمادهای اجتماعی جامعه ایرانی تبدیل شده است

^[2] حالا نارسایی کلیوی، آخرین بازمانده سه قلوهای «ایران» و «فیروز» را به بیمارستان کشانده تا نگاه‌های نگران افکار عمومی به بیمارستان دامپزشکی مرکزی در تهران خیره شود